

ТЫДЗЕНЬ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ ЯК ПАДЗЕЙНАЯ ФОРМА АРГАНІЗАЦЫІ ВЫХАВАЎЧАЙ РАБОТЫ Ё ВНУ

Сцефаненка К.С., Салдаценка А.У.

*Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі
г. Мінск, Беларусь*

Албур А.А. – ст. выкладчык

Важнай функцыяй дзейнасці ВНУ з'яўляецца выхаваўчая работа. На прыкладзе ініцыятывы студсавета ФІТК БДУІР разгледжана падрыхтоўка і правядзенне комплексу мерапрыемстваў «Тыдзень беларускай мовы». Выхаваўчае мерапрыемства падзейнага характару ўключае тры этапы: падрыхтоўчы (вывучэнне забавляльных запятаў патэнцыйнай аўдыторыі, планаванне падзей і выдаткаў, пошук гарантаваных удзельнікаў, інфармацыйнай і спонсарскай падтрымкі, арганізацыя падрыхтоўкі, тэхнічнага забеспячэння, месца і часу правядзення), уласна падзейны (далучэнне ўдзельнікаў, інфармацыйнае суправаджэнне мерапрыемстваў, стварэнне мікрападзейных сітуацый), пасляпадзейны этап (аналіз зробленага, улік недахопаў, падрыхтоўка наступных мерпрыемстваў). Прэзентацыя праведзенай студэнтамі-актывістамі работы – важная частка пасляпадзейнага этапу.

«Яно добра, а нават і трэба знаць суседскую мову, але найперш трэба знаць сваю», – такі прасты, але вельмі кранальны радок напісаў адзін з нашых вялікіх паэтаў Францішак Багушэвіч. Сапраўды, навучаючыся ў сучасным ІТ-ВНУ, маючы зносіны з замежнымі студэнтамі, мы ўсё менш звяртаем увагу на самае патаемнае, тое, што ўсімі сіламі імкнуліся перадаць нам нашы бацькі, – родную мову. Мы забыліся, наколькі яна меладычная, мілагучная і пяшчотная, як па-роднаму яна сагравае душу з самых першых

слоў. Пался такіх разважанняў у нас з'явілася думка аб правядзенні шэрага мерапрыемстваў пад агульнай назвай «Тыдзень беларускай мовы».

Калі ўсё толькі пачыналася, мы збіраліся, каб вызначыць, што карыснага і якаснага мы можам зрабіць, каб зацікавіць універсітэцкае грамадства ў выкарыстанні беларускай мовы ў штодзённым жыцці і канкрэтна на працягу нашага Тыдня. Мы праводзілі сходы, зрабілі гутарку ў сацсетцы «Укантакце» і назапашвалі ідэі. Праз нейкі час у нас ўжо было ўяўленне, што мы хочам пабачыць у выніку. Такім чынам, мы распрацавалі праграму Тыдня беларускай мовы, якая ўключае ў сябе:

1. Тэматычную пляцоўку.
2. Вечар прагляду кінафільма.
3. Інтэрактыў «Моўны клуб».
4. Інтэлектуальную гульню «Што? Дзе? Калі?».
5. Музычны вечар беларускамоўных песень.

Калі мы вызначылі асноўныя мерапрыемствы, пачалася распрацоўка плана падрыхтоўкі. Мы сустракаліся, каб абгаварыць планы, дзеянні і вынікі. Калі стала больш зразумела, якія праблемы нам трэба вырашыць, мы размеркавалі справы паміж удзельнікамі, вызначылі адказных. Там, дзе не хапала рук, мы шукалі дапамогу ў іншых адделах студсавета.

Адной з найгалоўнейшых спраў падчас падрыхтоўкі Тыдня для нас была рэклама. Мы распрацавалі асобныя афішы для кожнага з мерапрыемстваў і некалькі афіш для тыдня ўвогуле (адна з іх прадстаўлена на малюнку 1). Некаторыя з афіш былі раздрукаваны і развешаны па карпусах БДУІР. Таксама афішы выкарыстоўваліся пры публікацыі запісаў у суполках «Укантакце», на старонцы ФІТК у «Інстаграме». Нашай мэтай было, каб як мага больш людзей даведалася пра «Тыдзень беларускай мовы» і ў выніку паўдзельнічала ў шэрагу мерапрыемстваў.

Малюнак 1 – Афіша «Тыдня беларускай мовы»

Акрамя цікавых прапаноў і яркавай рэкламы, мы працавалі над яшчэ адным спосабам прыцягнуць студэнтаў – гэта прызы і нейкія невялічкія падарункі на памяць. Для рэалізацыі гэтай задумкі пачалі шукаць спонсараў сярод розных крамаў і кавярняў. Так мы пазнаёміліся з Symbal.by – крамай беларускіх падарункаў і сувеніраў, якая пагадзілася з намі супрацоўнічаць.

Раскажам крыху падрабязней пра кожнае з мерапрыемстваў. Так мы бачым «Тыдзень беларускай мовы». На працягу ўсяго тыдня на чацвёртым паверсе пятага корпуса БДУІР на перапынках дзейнічае пляцоўка, тэмай якой з'яўляюцца беларуская мова і беларуская культура. Пляцоўка складаецца з трох частак. Па-першае, гэта фотазона: на калонах беларускі арнамент у стылі піксель-арт, паміж калонамі – заслона з папяровых васількоў. Па-другое, усім жадаючым плятуць каласкі і малююць на целе беларускі арнамент, буслоў ці валашкі. Па-трэцяе, на фоне граюць песні сучасных беларускамоўных выканаўцаў у такіх жанрах як рок, рэп, фолк, поп і г.д.

У першы вечар тыдня праходзіць «Кінавячэра» – прагляд кінафільма, агучанага па-беларуску. Фільм даволі знакаміты, напрыклад «1+1» («Недатыкальныя»), каб глядач пачуў беларускую мову ў цікавым, мабыць, новым для яго фармаце.

Другі вечар накіраваны на развіццё гутарковых здольнасцей удзельнікаў. «Моўны клуб» – мерапрыемства, галоўная задача якога – падштурхнуць людзей размаўляць на беларускай мове: абмяркоўваць цікавыя рэчы, жартаваць і ўдзельнічаць у інтэрактыўных гульнях. Удзельнікі дзеляцца на

групы. У кожнай групы ёсць свой мадэратар, які пачынае размову і прапануе гульні. Для таго, каб людзі адчувалі сябе вальней, кожны жадаючы можа заварыць сабе кавы ці гарбаты і пачаставацца печывам.

Трэці вечар – інтэлектуальная гульня «Што? Дзе? Калі?», якая змяшчае тры этапы:

1. «Інтэлектуальная азбука». Адказы пачынаюцца на пэўную літару алфавіта.
2. «Свая гульня». Пытанні рассартаваны па тэмах, пяць пытанняў рознай цяжкасці на кожную.
3. «Дзе логіка». Трэба адшукаць агульнае ў шэрагу выяў.

Паміж этапамі — музычныя перапынкі. Беларускамоўныя песні гучаць у выкананні вакалістаў і інструменталістаў нашага ўніверсітэта. Напрыканцы каманды, якія занялі прызавыя месцы, атрымліваюць падарункі.

Апошні вечар тыдня прысвечаны музыцы. У нашым універсітэце фармат акустычных вечароў даволі звыклы. Мы не сталі выключэннем і вырашылі сабраць людзей, каб разам спець і паслухаць песні на беларускай мове. Усе жадаючыя могуць зарэгістравацца і выканаць кампазіцыю. Гітара і сінтэзатар, спеў, плакаты беларускіх гуртоў на сценах, агеньчыкі, гарбата, печыва і ўсмешкі на тварах – чароўнае завяршэнне «Тыдня беларускай мовы».

Мы збіраліся ўвасобіць у жыццё наш Тыдзень 16–20 сакавіка 2020 г., але лёс вырашыў інакш. Мы паспелі ўсталяваць пляцоўку ды правесці «Кінавячэр», але потым у сувязі з цяжкай эпідэміялагічнай сітуацыяй у краіне мы былі вымушаны прыпыніць нашы мерапрыемствы. Аднак распрацоўкі і жаданне правесці «Тыдзень беларускай мовы» засталіся. Мы атрымалі шмат прыемных водгукаў і вялікую падтрымку ад студэнтаў розных факультэтаў, гэта не дае нам засмучацца. Мы глядзім на гэтую сітуацыю як на магчымасць дапрацаваць наш план, мабыць дадаць нешта неймаверна цікавае і, як вынік, зрабіць «Тыдзень беларускай мовы» больш якасна і яркава. Бо мы лічым, што беларуская мова – наша асноўная нацыянальная прыкмета. Гэта мова самарэалізацыі, творчасці, каханьня і надзеі.

Мова – гэта свабода беларускай душы, і наш Тыдзень – выдатная нагода зрабіць новы крок да яе.